

Sammenligning af kontanthjælpsmodtagere og beskæftigede

Pæn forskel på lavtlønsindkomster og kontanthjælp

I debatten om, hvorvidt det betaler sig at arbejde, har det været fremhævet, at det for visse grupper ikke kan betale sig at tage et arbejde frem for at være på kontanthjælp. Sammenligninger af kontanthjælpsmodtagers disponible indkomst med den typiske startløn for en butiksansat viser, at det kan betale sig at arbejde. Ser man på indkomster svarende til den laveste indkomstkvarantil for henholdsvis en faglært og en ufaglært, så er der relativt stor forskel på en kontanthjælp og en typisk lavindkomst i Danmark.

af senioranalytiker **Lars Foldspang**

19. april 2014

Analysens hovedkonklusioner

- Sammenligninger af kontanthjælpsmodtagers disponible indkomst med den typiske startløn for en butiksansat viser, at det kan betale sig at arbejde.
- Forskellen på den typiske startløn for en butiksansat det første år sammenlignet med en kontanthjælp er på mellem 25.000-42.000 kr. årligt efter skat afhængig om vedkommende har børn eller ej.
- Ser man på forskellen i disponibel indkomst mellem en kontanthjælpsmodtager og en faglært, der har en relativ lav indkomst, så varierer forskellen mellem 55.000-85.000 kr. årligt, afhængig af om vedkommende har børn eller ej.
- Ser man på en ufaglært uden børn med en relativt lav indkomst, er gevinsten ved at arbejde sammenholdt med kontanthjælp på ca. 58.000 kr. årligt, hvilket svarer til lidt under 5.000 kr. pr. måned. Hvis begge har et barn i børnehaven, er gevinsten ved arbejde omkring 35.000 kr. årligt.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Sammenligning af kontanthjælpsmodtagere og beskæftigede

I debatten om, hvorvidt det betaler sig at arbejde, har det været fremhævet, at det for visse grupper ikke kan betale sig at tage et arbejde frem for at være på kontanthjælp.

For at vise gevinsten ved at arbejde sammenlignet med at modtage kontanthjælp, er der i det følgende set på forskellige eksempler. Regneeksemplerne er udarbejdet ved hjælp af Økonomi- og Indenrigsministeriets 'Familietypermodel'.

Pæn forskel i den typiske startløn for en kassemedarbejder og kontanthjælpen

Ser man på en kassemedarbejders startløn det første år, så oplyser HK, at den udgør ca. 225.000 kr. om året ekskl. pension

Det har været fremme i debatten, at der for et lille antal personer ikke er en gevinst ved at tage et arbejde. Finansministeriet kalder selv de personer, som har en meget lille gevinst ved at arbejde for "et hypotetisk øjebliksbillede"¹. Det er et øjebliksbillede og tager ikke højde for, at det ofte er en investering i at få en fod ind på arbejdsmarkedet, sikre en fast tilknytning og øge sin mulighed for kompetence- og lønloft. Derfor er det også vigtigt at pointere, at der er forskel på *startlønnen* og *mindstelønnen*. Udover mindstelønnen, har man nemlig eksempelvis som nyansat butiksassistent krav på en række tillæg, hvis man arbejder om aftenen og i weekenderne. Og det vil man typisk gøre som nystartet. Derfor vil en sammenligning mellem kontanthjælp og mindstelønnen som udgangspunkt for vurderingen af, om det betaler sig at arbejde være en hypotetisk beregning, som ikke afspejler de virkelige forhold. HK oplyser således, at den typiske startløn for butiksansatte det første år er på ca. 225.000 kr. uden pension.

Butiksassistentens løn og de forskellige familietyperne er forklaret nærmere i boks 1.

Boks 1. Bag beregningerne

Der er taget udgangspunkt i, at de sammenlignede bor i en 70 kvm. Lejlighed. I børnetilfældet er der regnet med en enlig forsørger med et barn i børnehave.

I eksemplerne med en butiksassistentens startløn sammenlignet med en kontanthjælpsmodtager er der taget udgangspunkt i en bruttoløn på ca. 224.000 kr. om året, eksklusiv pension. Lønnen er sammensat af en månedsløn på 17.470 kr., plus nogle tillæg for bl.a. aftenarbejde. Den årlige løn på 224.000 kr. er oplyst af HK som den typiske startløn det første år. Hertil kommer pensionsindbetalinger, som ikke spiller ind på det umiddelbare disponible beløb.

I de resterende regneeksempler er der taget udgangspunkt i den 25. procentfraktil for fuldtidsbeskæftigede. Dette er gjort for at vise en relativt lavtlønnedes gevinst ved at arbejde.

For sammenlignelighedens skyld er det antaget, at ingen af dem er medlem af fagforening eller A-kasse. Fsv. angår forsøksbeløbet er dette identisk med en antagelse om, at begge er medlem af A-kasse og fagforening.

I tabel 1 er der set nærmere på en butiksassistentens startløn i forhold til en kontanthjælpsmodtager. I sammenligningen har ingen af de to børn. Som det fremgår af tabel 1, så er der en forskel på butiksassistentens startløn og kontanthjælpsmodtagerens indkomst på 84.380 kr. årligt. Medregner man de forskellige ydelser, som de to har ret til, så er der en forskel i den disponible indkomst på ca. 42.500 kr. om året. Det svarer til en månedlig forskel på ca. 3.750 kr. efter skat.

¹ <http://www.ft.dk/samling/20131/almdel/fiu/spm/45/svar/1095069/1308654.pdf>

Tabel 1. Butiksassistents startløn og en kontanthjælpsmodtager uden børn

	Butiksassistent startløn	Kontanthjælp	Forskel
	----- Kr. -----		
Lønindkomst (ekskl. ATP og arb.markedspension) el. kth inkl særlig støtte	222.920	138.540	84.380
Børnetilskud og normalbidrag	-	-	-
Børnefamilieydelse	-	-	-
Boligstøtte	7.270	7.270	-
Overførselsindkomst (skattefri)	7.270	7.270	-
<i>Samlet indkomst (inkl. ATP)</i>	<i>233.430</i>	<i>149.060</i>	<i>84.380</i>
Indkomstskat	-54.220	-30.170	24.050
Arbejdsmarkedsbidrag	-17.830	-	17.830
ATP, fagforening, mv.	-3.240	-3.240	-
Bolig	-52.230	-52.230	-
Daginstitution	-	-	-
Disponibel indkomst	105.910	63.420	42.490

Anm.: Der er taget udgangspunkt i eksempler, hvor begge bor i en 70 kvm. lejlighed.

Kilde: AE på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodell samt oplysninger fra Danmarks Statistik, 2012.

I tabel 2 er der set på en kontanthjælpsmodtager og en butiksassistents startløn, hvor begge har børn. Her er der en forskel efter diverse ydelser er indregnet på knap 25.000 kr. årligt. Det svarer til lidt over 2.000 kr. om måneden.

Tabel 2. Butiksassistents startløn og en kontanthjælpsmodtager med børn

	Butiksassistent startløn	Kontanthjælp	Forskel
Lønindkomst (ekskl. ATP og arb.markedspension) el. kth inkl særlig støtte	222.920	169.360	53.560
Børnetilskud og normalbidrag	25.900	25.900	-
Børnefamilieydelse	13.970	13.970	-
Boligstøtte	19.720	26.150	-6.430
Overførselsindkomst (skattefri)	59.580	66.010	-6.430
<i>Samlet indkomst (inkl. ATP)</i>	<i>285.740</i>	<i>238.610</i>	<i>47.130</i>
Indkomstskat	-50.220	-45.730	4.480
Arbejdsmarkedsbidrag	-17.830	-	17.830
ATP, fagforening, mv.	-3.240	-3.240	-
Bolig	-52.230	-52.230	-
Daginstitution	-	-	-
Disponibel indkomst	162.220	137.410	24.810

Anm.: Der er taget udgangspunkt i eksempler, hvor begge bor i en 70 kvm. lejlighed. I eksemplet med børn har begge familier et barn i børnehave.

Kilde: AE på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodell samt oplysninger fra Danmarks Statistik, 2012.

Ovenstående sammenligninger tager udgangspunkt i en butiksassistents startløn. Sammenligningen tager således ikke højde for, at det ofte er en investering i at få en fod indenfor på arbejdsmarkedet.

Derfor er der i det følgende set nærmere på ufaglærte og faglærte i beskæftigelse med relativt lav indkomst sammenlignet med kontanthjælp.

Pæne gevinster for lavtlønnede ufaglærte og faglærte ved arbejde

Der er i den følgende sammenligning taget udgangspunkt i en ufaglært/faglært, der ligger i gruppen af de 25 pct. lavest lønnede (25 pct.-fraktilen for fuldtidsbeskæftigede ufaglærte/faglærte). Det betyder, at den ufaglærte har en indkomst på ca. 250.000 kr. før fradrag af ATP, og den faglærte har en indkomst på ca. 300.000 kr. før fradrag af ATP.

I eksemplet med en fuldtidsbeskæftiget faglært uden børn og med en indkomst svarende til 25 procentsfraktilen blandt fuldtidsbeskæftigede faglærte, er der en gevinst ved at arbejde sammenholdt med kontanthjælp på ca. 85.000 kr. årligt, svarende til omkring 7.000 kr. pr. måned. Det fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Lavtlønnet faglært sammenlignet med kontanthjælpsmodtager uden børn

	Faglært	Kontanthjælp	Forskel
	----- Kr. -----		
Lønindkomst (ekskl. ATP og arb.markedspension) el. kth inkl særlig støtte	298.920	138.540	160.380
Børnetilskud og normalbidrag	-	-	-
Børnefamilieydelse	-	-	-
Boligstøtte	4.880	7.270	-2.390
Overførselsindkomst (skattefri)	4.880	7.270	-2.390
<i>Samlet indkomst (inkl. ATP)</i>	<i>307.040</i>	<i>149.060</i>	<i>157.990</i>
Indkomstskat	-79.020	-30.170	48.850
Arbejdsmarkedsbidrag	-23.910	-	23.910
ATP	-3.240	-3.240	-
Bolig	-52.230	-52.230	-
Daginstitution	-	-	-
Disponibel indkomst	148.650	63.420	85.230

Anm: Den anvendte indkomst svarer til 25 procentsfraktilen for fuldtidsbeskæftigedes grundlag for arbejdsmarkedsbidrag, 2012, fremskrevet med den procentvise stigning i årslønnen, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodel, og afrundet. Der er taget udgangspunkt i eksempler, hvor begge bor i en 70 kvm. lejlighed.

Kilde: AE på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodel samt oplysninger fra Danmarks Statistik, 2012.

Hvis både den fuldtidsbeskæftigede og kontanthjælpsmodtageren har et barn i børnehavealderen og dermed er enlige forsørgere, er gevinsten ved arbejdet på omkring 55.000 kr. årligt, svarende til omkring 4.500 kr. pr. måned. Det fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Lavtlønnet faglært sammenlignet med kontanthjælpsmodtager med børn

	Faglært	Kontanthjælp	Forskel
	----- Kr. -----		
Lønindkomst (ekskl. ATP og arb.markedspension) el. kth inkl særlig støtte	298.920	169.360	129.560
Børnetilskud og normalbidrag	25.900	25.900	-
Børnefamilieydelse	13.970	13.970	-
Boligstøtte	7.130	26.150	-19.020
Overførselsindkomst (skattefri)	46.990	66.010	-19.020
<i>Samlet indkomst (inkl. ATP)</i>	<i>349.150</i>	<i>238.610</i>	<i>110.540</i>
Indkomstskat	-73.750	-45.730	28.010
Arbejdsmarkedsbidrag	-23.910	-	23.910
ATP	-3.240	-3.240	-
Bolig	-52.230	-52.230	-
Daginstitution	-4.050	-	-
Disponibel indkomst	191.970	137.410	54.560

Anm: Den anvendte indkomst svarer til 25 procentsfraktilen for fuldtidsbeskæftigedes grundlag for arbejdsmarkedsbidrag, 2012, fremskrevet med den procentvise stigning i årslønnen, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodell, og afrundet. Der er taget udgangspunkt i eksempler, hvor begge bor i en 70 kvm. lejlighed. I eksemplet med børn har begge familier et barn i børnehaven.

Kilde: AE på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodell samt oplysninger fra Danmarks Statistik, 2012.

I eksemplet med en fuldtidsbeskæftiget ufaglært med en indkomst svarende til 25 procents-fraktilen for fuldtidsbeskæftigede ufaglærte, er gevinsten ved at arbejde sammenholdt med kontanthjælp på ca. 58.000 kr. årligt, svarende til lidt under 5.000 kr. pr. måned uden børn. Det fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Lavtlønnet ufaglært sammenlignet med kontanthjælpsmodtager uden børn

	Ufaglært	Kontanthjælp	Forskel
	kr.		
Lønindkomst (ekskl. ATP og arb.markedspension) el. kth inkl særlig støtte	248.920	138.540	110.380
Børnetilskud og normalbidrag	-	-	-
Børnefamilieydelse	-	-	-
Boligstøtte	7.270	7.270	-
Overførselsindkomst (skattefri)	7.270	7.270	-
<i>Samlet indkomst (inkl. ATP)</i>	<i>259.430</i>	<i>149.060</i>	<i>110.380</i>
Indkomstskat	-62.890	-30.170	32.720
Arbejdsmarkedsbidrag	-19.910	-	19.910
ATP	-3.240	-3.240	-
Bolig	-52.230	-52.230	-
Daginstitution	-	-	-
Disponibel indkomst	121.160	63.420	57.740

Anm: Den anvendte indkomst svarer til 25 procentsfraktilen for fuldtidsbeskæftigedes grundlag for arbejdsmarkedsbidrag, 2012, fremskrevet med den procentvise stigning i årslønnen, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodell, og afrundet. Der er taget udgangspunkt i eksempler, hvor begge bor i en 70 kvm. lejlighed.

Kilde: AE på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodell samt oplysninger fra Danmarks Statistik, 2012.

Hvis begge har et barn i børnehave, er gevinsten ved arbejde omkring 35.000 kr., svarende til ca. 3.000 kr., jf. tabel 6.

Tabel 6. Lavtlønnet ufaglært sammenlignet med kontanthjælpsmodtager uden børn

	Ufaglært	Kontanthjælp	Forskel
		kr.	
Lønindkomst (ekskl. ATP og arb.markedspension) el. kth inkl særlig støtte	248.920	169.360	79.560
Børnetilskud og normalbidrag	25.900	25.900	-
Børnefamilieydelse	13.970	13.970	-
Boligstøtte	15.410	26.150	-10.740
Overførselsindkomst (skattefri)	55.270	66.010	-10.740
<i>Samlet indkomst (inkl. ATP)</i>	<i>307.430</i>	<i>238.610</i>	<i>68.820</i>
Indkomstskat	-58.450	-45.730	12.720
Arbejdsmarkedsbidrag	-19.910	-	19.910
ATP	-3.240	-3.240	-
Bolig	-52.230	-52.230	-
Daginstitution	-1.420	-	-
Disponibel indkomst	172.180	137.410	34.770

Anm: Den anvendte indkomst svarer til 25 procentsfraktilen for fuldtidsbeskæftigedes grundlag for arbejdsmarkedsbidrag, 2012, fremskrevet med den procentvise stigning i årslønnen, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodel, og afrundet. Der er taget udgangspunkt i eksempler, hvor begge bor i en 70 kvm. stor lejlighed. I eksemplet med børn har begge familier et barn i børnehave.

Kilde: AE på baggrund af Økonomi- og Indenrigsministeriets Familietypemodel samt oplysninger fra Danmarks Statistik, 2012.